

**in
de
marge**

**Ingezonden reacties
commentaren of bedenkingen
hetzij bij de media-actualiteit
hetzij bij gepubliceerde artikels**

**betere public
relations voor een
nieuw europa ?**

jos willems

Een Europese richtlijn van 21 december 1988 betreffende de uitoefening van beroepen en de daaraan verbonden gelijkwaardigheid van diploma's binnen de E.G. vanaf 1 januari 1993 zou alle nationale Public Relations organisaties in Europa tot bezinning moeten brengen.

Met grote bezorgdheid kan men echter vaststellen dat zij blijkbaar van deze maatregel niet op de hoogte zijn. IJverig wordt een eigen reglementering in de beroepssector uitgebouwd. Men kan deze initiatieven gerust waarderen, maar hierbij wordt vergeten dat de toegankelijkheid tot het beroep vanaf 1 januari 1993 in elk land niet zal bepaald worden door de eigen reglementering, maar eerder door zowat de laagste norm die ergens in de E.G. gehanteerd wordt.

Verder stelt men vast dat de opleidingssystemen en de opleidingen in Public Relations in Europa bijzonder heterogeen zijn.

Tenslotte overstijgt het eigenlijke studieniveau zeer zelden het peil van waardevol praktijkgericht hoger onderwijs. Deze bedenking geldt niet alleen voor de hogescholen, maar

eveneens voor de meeste universitaire programma's.

Het spijtige maar normale gevolg hiervan is dat nagenoeg overal een werkelijke wetenschappelijke ondersteuning van het beroep onbestaand of alleszins veel te weinig ontwikkeld is.

De vraag die we graag willen stellen, is of de Public Relations wereld van praktijk en onderwijs de kans van de Europese uitdaging zal grijpen of jammerlijk laten liggen.

DRIE JAAR STUDIE EN TWEE JAAR PRAKTIJK : DE NORM IN HET NIEUWE EUROPA

De Europese richtlijn van 21 december 1988 onderscheidt duidelijk twee soorten beroepen :

Diegene die rechtstreeks afhankelijk zijn van een welbepaald diploma (zoals b.v. geneeskunde) of waar de toegang tot een beroep (zonder welbepaald diploma) door een wet wordt geregeld enerzijds, en alle andere anderzijds.

Het is duidelijk dat Public Relations zich in alle landen van Europa in dit laatste geval bevinden. Hooguit bestaan er normeringen die door een of andere beroepsorganisatie gehanteerd worden, zonder juridische draagkracht.

In dit geval schrijft de Europese richtlijn het volgende voor :

In geen enkel land van de Europese Gemeenschap zal men vanaf 1993 de toegang tot het beroep kunnen

weigeren aan de persoon die in gelijk welk land van de E.G. een hogere studie volgde van minstens drie jaar, op voorwaarde dat deze studie door de betrokken staat wettelijk erkend is en voorbereid tot het beoogde beroep. Als enige bijkomende voorwaarde wordt voorzien dat deze persoon het beroep gedurende minstens twee jaar uitoefende.

Uit deze omschrijving volgen rechtstreeks belangrijke gevolgen voor praktijk en onderwijs.

Wat het onderwijs betreft wordt drie jaar een breekpunt.

Bovendien zullen de bestaande privé-opleidingen (vooral in Latijnse landen) geen aanspraak kunnen maken op Europese erkenning van hun afgestudeerden.

Voor de praktijk, en dit wil vooral zeggen voor de nationale organisaties, ligt er een buitengewone kans in de toepassing van de laatste 2 voorwaarden van de Europese richtlijn.

In de eerste plaats lijken zij ons best geplaatst om te bepalen welke opleidingen daadwerkelijk voorbereiden tot het beoogde beroep.

In de tweede plaats kunnen zij er voor zorgen dat zij kunnen oordelen wie wel en wie niet de praktijk beoefende gedurende minstens 2 jaar.

DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN NATIONALE EN EUROPESE ORGANISATIES

Uit het voorgaande blijkt dat het absurd wordt ijverig te werken aan

normen en reglementeringen in een bepaald land, zonder rekening te houden met de toekomstige Europese context.

Het ware toch al te gek dat zij zich in een situatie zouden werken waarbij de uitoefening van het beroep aan de eigen landgenoten geweigerd wordt, terwijl gelijk welke andere Europeaan zich in dat land kan komen vestigen op voorwaarde dat hij aan de Europese norm voldoet.

Overigens is men ook verplicht de richtlijn te aanvaarden waar zij de grens legt op 3 jaar studie.

Deze minimale limiet is logisch, omdat men vaststelt dat studies aan sommige hogescholen in welbepaalde landen op meer theoretische basis steunen dan studies aan universiteiten in bepaalde andere landen. Zelf is het universitair statuut al lang niet altijd synoniem van wetenschappelijke ondersteuning. Tenslotte geven ook enkele landen een universitair diploma na 3 jaar studie, andere slechts na minstens 4 jaar.

Het moeten aanvaarden van deze grens dient echter geen verontschuldiging te zijn om te berusten in een middelmatige kwaliteit.

Het lijkt ons integendeel een uitzonderlijke kans om als beroepsorganisatie normen uit te werken aan welke minimaal moet voldaan zijn opdat men zou aanvaarden dat een opleiding "tot het beroep voorbereid".

Uitgaande van deze premisse zou hoogstnodig werk moeten worden gemaakt van het harmoniseren van

Europese normen om tot het beroep toegang te krijgen.

Rekening houdend met de Europese realiteit moeten delegaties (liefst paritaire commissies van theoretici en practici) van alle E.G.-landen (en liefst ook de andere Europese landen) rond de tafel gaan zitten om ontwerpen voor te bereiden van normeringen die liefst voor 1993 door zoveel mogelijk landen geaccepteerd en toegepast zijn.

Uiteraard heeft hierbij het onderwijs zijn eigen verantwoordelijkheden.

DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET ONDERWIJS IN EUROPA

Het onderwijs zit heel dikwijls vast in vastgeroeste structuren. Dit heeft tot gevolg dat men heel wat opleidingsverantwoordelijken aantreft over heel Europa die het wel anders zouden willen, ... maar niet altijd kunnen. Aan (te) veel universiteiten ondervindt de docent in Public Relations dat zijn vak slechts beschouwd wordt als een vak dat wel op het curriculum verschijnt, maar niet de nodige waardering krijgt om een efficiënt programma uit te bouwen. Heel dikwijls ervaart diezelfde docent ook te weinig spontane hulp vanuit de praktijk.

Bovendien is er sinds kort een degelijke Europese structuur. CERP-EDUCATION beschikt nagenoeg over alle opleidingsprogramma's in Europa, en heeft reeds een vrij dui-

delijk inzicht in de kwaliteiten en gebreken van dit onderwijs.

HET EERSTE NOODZAKELIJKE OBJECTIEF MOET EEN GRONDIGE ZELFANALYSE ZIJN

Hier heeft CERP-EDUCATION (de afdeling van de "Confédération Européenne de Relations Publiques", die zich bezighoudt met onderwijs en onderzoek) de laatste jaren werk van gemaakt. Op dit ogenblik kan begonnen worden aan een eerste evaluatie. Deze kan leiden - in nauwe samenwerking met de nationale organisaties - tot het vastleggen van de opleidingen die aan de minimale criteria die door de beroepssector gesteld worden, voldoen. Gelijktijdig kan men binnen de "aanvaarde opleidingen" een "hogere gewaardeerde" categorie afscheiden.

Een eerste kennismaking met Europa en zijn PR-onderwijs heeft ons echter aangetoond dat er van deze laatste categorie niet zoveel zullen te vinden zijn, en dit brengt ons tot een tweede objectief.

Het onderwijs - weerom in nauwe samenwerking met de praktijk - is er zelf verantwoordelijk voor dat het algemeen onderwijs- en onderzoeks-niveau inzake Public Relations in Europa stijgt.

Het eerste Europese seminarie, "Public Relations in the future. From theory to practice" (Brugge, 1-3 november 1990), was zeker een stap in de goede richting, maar er moet gelijktijdig werk worden gemaakt

van het volwaardig uitwerken van het universitair onderwijs en onderzoek in Europa. Het is niet omdat er in verschillende landen degelijke of zeer goede praktijkgerichte opleidingen bestaan, of omdat het vak Public Relations reeds voorkomt op het curriculum van enkele of meerdere universiteiten, dat men genoegzaam mag berusten. De uiteindelijke doelstelling zou moeten zijn dat in elk land aan minstens één universiteit Public Relations als een volwaardig programma-onderdeel voorkomt, zodat het fundamenteel en toegepast onderzoek een Europese uitstraling zou krijgen.

EEN EUROPESE ERKENNING : VAN DROOM NAAR WERKELIJKHEID

Bij de toepassing die men vanaf 1993 van de Europese reglementeringen zal moeten maken, zal men geconfronteerd worden met de moeilijkheden van interpretatie, die elke nieuwe wetgeving of reglementering biedt.

De kans is groot dat men niet liever zal vragen dan in dat geval te kunnen rekenen op bestaande normeringen of gewoontes die uitgaan van goed gestructureerde Europese organisaties.

Als de Europese Public Relations wereld op dat ogenblik degelijke uitgewerkte modellen, ethische codes en normeringen kan voorstellen die binnen de eigen Europese context kunnen aanvaard zijn, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat men daar niet dankbaar gebruik van zal maken.

Of van deze Europese droom van vandaag, morgen een werkelijkheid gemaakt kan worden, hangt van onszelf af. Een mooiere toekomst konden organisaties als CERP en CERP-EDUCATION zich moeilijk voorstellen. Alleen moet de uitdaging aanvaard worden.

repliek

pol marck

Ik heb grote waardering voor de inspanningen die de heer Willems, als CERP-Education voorzitter, zich getroost om onderwijs en vorming van Public Relations in Europa te bevorderen. Ik zal deze initiatieven blijven steunen.

Iets anders is de binding diploma - beroepspraktijk. Ik geloof dat twee richtingen moeten bevorderd worden: enerzijds een algemene vorming, meestal op universitair niveau, waarbij de afgestudeerde meerdere richtingen uitkan in uiteenlopende communicatiefuncties; anderzijds een meer praktijk-georiënteerde richting.

De algemene vormingsrichting moet ruim gehouden worden, zodat de afgestudeerde niet terecht komt in een smalle straat met weinig uitwijk-mogelijkheden. De universitaire opleiding kan niet anders dan deze

weg volgen. Toch zou ik meer nadruk gelegd willen zien op een economische onderbouw, die momenteel te sterk politiek en communicatietechnisch gericht is.

De praktijk-georiënteerde richting betekent een specialisatie, die ingekaderd dient te worden in een beroepsregeling: een binding diploma-beroepsuitoefening lijkt mij hier verantwoord. Of dit wettelijk geregeld kan worden, is een moeilijke vraag, die tot nog toe weinig overtuigend is vooropgesteld. Wel kan de beroepsorganisatie streven naar een vrijwillige en zelfs naar een opgelegde beroepstoegang. Het Nederlandse voorbeeld kan op dit punt als model dienen.

Los van deze bedenkingen is er de Europese reglementering: de drie jaar onderwijs en eventuele twee jaar praktijkervaring zijn kadermaatregelen om te ontsnappen aan de vicieuze cirkel van de wederzijdse erkenning van diploma's. De combinatie diploma-beroepservaring is echter geen dwaas idee voor beroepen die moeilijk aan een welbepaald diploma kunnen gebonden worden, zoals dit het geval is met Public Relations.

Ik ben het er dus mee eens dat verlenging en vooral verruiming van het Public Relations onderwijs zich opdringt, maar ook dat de beroepsorganisaties eindelijk eens ernstige maatregelen zouden treffen om de toegang tot het beroep te professionaliseren.